

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΟΙΚ/ΚΩΝ Τ.Α. & Α.Π.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΕΣΟΔΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας: 101 83, ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Α. Βλασίδου
Μ. Προβατάρης
Τηλέφωνο: 2131364807
2131364802
Email: oikonomika.ota@ypes.gr

**Κ.Ε.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 1552_2023
ΗΜΕΡ.: 05/5/2023**

Αθήνα, 4 Μαΐου 2023

Α.Π.: 38880

**ΠΡΟΣ: Τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
του Κράτους
Διευθύνσεις Διοίκησης &
ειδικά για την Αποκ/νη Δ/ση Αιγαίου
Διεύθυνση Εσωτερικών**

Εγκύκλιος: 534

ΘΕΜΑ: Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του ν. 5027/2023, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ν. 5043/2023, περί βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων δήμων.

Με αφορμή ερωτήματα που έχουν τεθεί στην Υπηρεσία μας από δήμους και πολίτες, με τα οποία ζητούνται διευκρινίσεις για την εφαρμογή των **άρθρων 39, 72 και 73 του ν. 5027/2023** (Α' 48/2.3.2023), όπως το άρθρο 39 τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 7 του ν. 5043/2023 (Α' 91/13.4.2023), προς τον σκοπό της επίτευξης ομοιόμορφης και εναρμονισμένης δράσης της Διοίκησης προς το περιεχόμενο των ρυθμίσεων του εν λόγω νόμου, παρέχουμε τις ακόλουθες διευκρινίσεις και οδηγίες:

Με τις διατάξεις του άρθρου 39 «*Βεβαίωση και είσπραξη εσόδων δήμων-Προσθήκη άρθρου 166Α στον ν. 3463/2006*», όπως ισχύει με το άρθρο 7 του ν. 5043/2023, του άρθρου 72 «*Μεταβατικές διατάξεις*» και του άρθρου 73 «*Καταργούμενες διατάξεις*» επαναρρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στη διαδικασία αποσβεστικής προθεσμίας βεβαίωσης εσόδων και παραγραφής αξιώσεων των δήμων, στον καθορισμό των προστίμων, καθώς και στη βεβαίωση αξιώσεων των Ο.Τ.Α. που αφορούν σε απόδοση φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών και προκύπτουν εξαιτίας μη υποβολής από τους υπόχρεους των αναγκαίων στοιχείων για τη βεβαίωσή τους ή υποβολής ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων. Με τις ως άνω διατάξεις δημιουργείται μία πάγια διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων των δήμων και μία μεταβατική διαδικασία που ισχύει για δύο έτη από τη ψήφιση του νόμου. Συγκεκριμένα:

1. Πάγια διαδικασία είσπραξης εσόδων των δήμων – Άρθρο 39 παρ. 1 και 2

Σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν. 5027/2023 προστίθεται **νέο άρθρο 166Α στον ν. 3463/2006 (ΚΔΚ) με την παρ. 1 του οποίου** οι δήμοι βεβαιώνουν ταμειακά τα κάθε είδους οφειλόμενα ποσά από οποιαδήποτε πηγή, που καθίστανται εισπρακτέα έσοδα, εντός αποσβεστικής προθεσμίας πέντε (5) ετών, που αρχίζει το επόμενο έτος από τη γένεση της οφειλής, εκτός εάν με ειδικές διατάξεις ορίζονται **μικρότερες** προθεσμίες.

Σημειώνεται ότι η ως άνω διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων εφαρμόζεται από τους δήμους για όσο διαρκεί η μεταβατική περίοδος των δύο (2) ετών **μόνο** για τις οφειλές που γεννήθηκαν μετά τις 31.12.2018 και θα εφαρμόζεται ως πάγια, μετά τις 2.3.2025 για όλες τις οφειλές, ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησής τους.

Σε ότι αφορά το ζήτημα των μικρότερων προθεσμιών, διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με πάγια νομολογία, ελλείπει ειδικότερων διατάξεων στο νομικό καθεστώς που διέπει την είσπραξη των εσόδων των δήμων (ΔΠΑ 88166/2021, ΔΕφΑθ 3402/2019), για το δικαίωμα ταμειακής βεβαίωσης απαιτήσεων δήμων που αφορούν αυτοτελή πρόστιμα (π.χ. πρόστιμα από παραβάσεις Κ.Ο.Κ.), εφαρμόζονται οι διατάξεις του **άρθρου 71 του ν. 542/1977**, σύμφωνα με τις οποίες οι ως άνω απαιτήσεις βεβαιώνονται εντός αποσβεστικής προθεσμίας τριών μηνών από τη λήξη του μήνα εντός του οποίου αποκτήθηκε ο τίτλος βεβαίωσης και σε κάθε περίπτωση **όχι πέραν των τριών ετών**, από τη λήξη του έτους εντός του οποίου αποκτήθηκε ο εν λόγω τίτλος βεβαίωσης.

Περαιτέρω, σύμφωνα με **την παρ. 2 του ως άνω άρθρου 166Α**, όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 7 του ν. 5043/2023, αν οι υπόχρεοι δεν έχουν υποβάλει δήλωση αναγκαίων στοιχείων ή υπέβαλαν δήλωση με ανακριβή στοιχεία ή ελλιπή στοιχεία βεβαιώνονται σε βάρος τους οι οφειλές από τη γένεση της υποχρέωσής τους αλλά **όχι πέραν της δεκαετίας** και τα πρόστιμα που τους αναλογούν κατά περίπτωση επί των οφειλών των πέντε (5) τελευταίων ετών. Από την γραμματική και τελεολογική ερμηνεία της εν λόγω διάταξης προκύπτει ότι στις περιπτώσεις αυτές η βεβαίωση της οφειλής δεν ανάγεται στο αιώτερο παρελθόν αλλά περιορίζεται χρονικά στην τελευταία δεκαετία, δηλαδή, **στα τελευταία δέκα οικονομικά έτη που προηγούνται του τρέχοντος έτους της βεβαίωσης**. Ως οικονομικά έτη στις περιπτώσεις αυτές νοούνται τα οικονομικά έτη στο σύνολό τους, δηλαδή στη δωδεκάμηνη διάρκειά τους.

Σημειώνεται ότι η ανωτέρω διάταξη είναι ειδική, καθώς αφορά οφειλές των προβλεπόμενων περιπτώσεων παρελθόντων ετών, που γίνονται με οποιοδήποτε τρόπο γνωστά στον οικείο δήμο μετά την ισχύ του ν. 5043/2023.

Σημειώνεται επίσης ότι η συγκεκριμένη ειδική διάταξη εφαρμόζεται από τη δημοσίευση του νόμου και δεν εμπίπτει στις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 72 του ν. 5027/2023 και ως εκ τούτου, η αποσβεστική προθεσμία βεβαίωσης που όριζε το άρθρο 32 του ν. 4304/2014 και εφαρμόζονταν μεταξύ άλλων και για την περίπτωση «εσφαλμένης βεβαίωσης οφειλών», δεν τυγχάνει εφαρμογής στο πλαίσιο

της νέας διάταξης του άρθρου 7 του ν. 5043/2023, η οποία είναι νεότερη και κατ'επίσημον όλων των παλαιότερων και επομένως, δεν αποτελεί, ως περίπτωση, λόγο παράτασης της αποσβεστικής προθεσμίας.

Παράδειγμα:

Περίπτωση ακινήτου του έτους 1980 του οποίου επιπλέον επιφάνεια δηλώνεται στον δήμο στις 20/04/2023, ο δήμος θα βεβαιώσει τις προβλεπόμενες οφειλές που αντιστοιχούν σε ολόκληρο το οικονομικό έτος 2013 έως και το οικονομικό έτος 2022. Εννοείται ότι και οι οφειλές του τρέχοντος έτους 2023 θα βεβαιωθούν και αυτές, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Επισημαίνεται ότι τα πρόστιμα της ως άνω παρ. 2 του άρθρου 166Α, όπως ισχύει, είναι παρακολουθηματικού χαρακτήρα των τελών που επιβάλλονται στο πλαίσιο της εν λόγω παραγράφου, που για τη βεβαίωσή τους **απαιτείται** υποχρεωτικά υποβολή δήλωσης των αναγκαίων στοιχείων εκ μέρους των υπόχρεων. Ως εκ τούτου, ως οριζόμενη σε ειδική διάταξη, η θεσπισθείσα σε αυτήν δεκαετία βεβαίωσης δεν εφαρμόζεται για άλλες περιπτώσεις παρά μόνο στις ρητά προσδιοριζόμενες.

2. Αποσβεστική προθεσμία είσπραξης εσόδων των δήμων– Άρθρο 39 παρ. 3

Σύμφωνα με **την παρ. 3 του άρθρου 166Α** τίθεται ως γενικός κανόνας η πενταετής προθεσμία για την **είσπραξη** των βεβαιωθέντων εσόδων που αρχίζει από τη λήξη του έτους της ταμειακής τους βεβαίωσης. Επισημαίνουμε ιδιαίτερα, πως η πενταετής προθεσμία ορίζεται ως «αποσβεστική», κάτι που σημαίνει ότι δεν είναι πλέον προθεσμία παραγραφής αλλά αμέσως μετά την παρέλευσή της, αποσβένεται (δηλαδή παύει, χάνεται) η αξίωση των δήμων να ζητούν την καταβολή ποσού. Πρακτική συνέπεια της απόσβεσης της αξίωσης του δήμου προς πληρωμή είναι η διαγραφή (ως αποσβεσθέντων) των ανείσπρακτων ποσών. Σε μια τέτοια περίπτωση βέβαια, οι υπηρεσίες των δήμων οφείλουν να αιτιολογήσουν προς το Υπουργείο Εσωτερικών και το Ελεγκτικό Συνέδριο τους λόγους της μη είσπραξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα **στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου**.

Επίσης, στην παρ. 3 δίνεται η δυνατότητα παράτασης των πέντε (5) ετών του γενικού κανόνα για την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων για «**ίσο χρονικό διάστημα**», δηλ. μέχρι άλλα 5 έτη με την κοινοποίηση πράξης βεβαίωσης ή ατομικής ειδοποίησης προς τον υπόχρεο ή σε εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 138 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι στην περίπτωση της κοινοποίησης της πράξης βεβαίωσης ή ατομικής ειδοποίησης προς τον υπόχρεο, **και μόνο** στην περίπτωση που ο Δήμος έχει αδρανήσει να λάβει τα προβλεπόμενα μέτρα διοικητικής εκτέλεσης του ν. 4978/2022 νέου ΚΕΔΕ (Α' 190), ο χρόνος της παράτασης που θα δοθεί **δεν πρέπει** σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει στο σύνολό της το «**ίσο χρονικό διάστημα**», δηλ. τα πέντε (5) έτη που θέτει ο γενικός κανόνας για την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων.

Για την δυνατότητα αυτή (παράταση της πενταετούς προθεσμίας) πάντως που έχουν οι δήμοι, επισημαίνουμε ρητά πως από το πνεύμα των νέων διατάξεων (άρθρα 39, 72 και 73 του νόμου) αναδεικνύεται σαφώς η επιλογή του νομοθέτη για την πενταετή προθεσμία και μόνο ως εξαίρεση η δυνατότητα παράτασής της. Υπό το πνεύμα αυτό, είναι ξεκάθαρο πως οι δήμοι δεν έχουν τη δυνατότητα να παρατείνουν εις το διηνεκές την πενταετή αποσβεστική προθεσμία για την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων τους με την επαναλαμβανόμενη κοινοποίηση πράξεων βεβαίωσης ή ατομικής ειδοποίησης προς τους υπόχρεους. Σε κάθε περίπτωση η παράταση δεν δικαιολογείται λόγω αδράνειας της υπηρεσίας αλλά πρέπει να αιτιολογείται από συγκεκριμένους σοβαρούς λόγους. Επιπλέον, θα πρέπει να ερευνάται από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου ο χρόνος έναρξης της παραγραφής, επί επιγενομένων λόγων (π.χ. δικαστικές αποφάσεις, δημόσια έγγραφα). Σημειώνεται επιπροσθέτως, ότι η παραγεγραμμένη απαίτηση του δήμου μπορεί να αντιταχθεί σε συμψηφισμό και για τρία (3) έτη μετά τη συμπλήρωση της παραγραφής (άρθρο 75 παρ. 2 του ν. 4978/2022), κάτι που δεν ισχύει για την απαίτηση που αποσβέστηκε.

Σε ότι αφορά το δικαίωμα ταμειακής βεβαίωσης απαιτήσεων δήμων που αφορούν αυτοτελή πρόστιμα (π.χ. πρόστιμα από παραβάσεις Κ.Ο.Κ.), διευκρινίζεται σε συνέχεια όσων σημειώθηκαν προηγουμένως για τη συγκεκριμένη κατηγορία απαιτήσεων, ότι οφειλές από τα πρόστιμα αυτά που γεννήθηκαν πριν τις 31.12.2018 και δεν βεβαιώθηκαν μέσα σε τρία (3) έτη από τη γέννησή τους, δεν δύναται να αναζητηθούν-βεβαιωθούν-εισπραχθούν στο πλαίσιο της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 72 του ν. 5027/2023. Σε περίπτωση που έχουν βεβαιωθεί και δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή (εικοσαετή) μέχρι την ισχύ του νόμου μπορούν να εισπραχθούν. Το αυτό ισχύει και για λοιπές αξιώσεις των δήμων που παραγράφονται μετά την πάροδο είκοσι (20) ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν οριστικά (όπως, μισθωμάτων, προστίμων αυθαίρετης κατάληψης κοινοχρήστου χώρου του οποίου δεν έχει επιτραπεί η χρήση, δαπανών κατασκευής αποχετευτικών αγωγών κ.λπ.).

3. Μεταβατική διαδικασία είσπραξης εσόδων των δήμων – Άρθρο 72

Η μεταβατική διαδικασία της διάταξης του άρθρου 72 του ν. 5027/2023 καταλαμβάνει τις οφειλές που γεννήθηκαν πριν την 31.12.2018 και γίνεται χρήση της από τους δήμους αυστηρά μόνο για δύο (2) έτη μετά την έναρξη ισχύος του νόμου, ήτοι **μέχρι τις 2.3.2025**. Μετά την ημερομηνία αυτή, η συγκεκριμένη κατηγορία παύει να υφίσταται και όλες οι οφειλές, ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησής τους εντάσσονται στην πάγια διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο των μεταβατικών διατάξεων του άρθρου 72, όσες οφειλές γεννήθηκαν μέχρι και τις 31.12.2018 και μπορούσαν να αναζητηθούν-βεβαιωθούν-εισπραχθούν είτε στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 2 και 6 του α.ν. 344/1968 είτε του άρθρου 32 του ν. 4304/2014, εξακολουθούν να αναζητούνται και να βεβαιώνονται για δύο (2) έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 5027/2023, δηλ. από 2.3.2023. Διευκρινίζεται ότι μία οφειλή γεννιέται από τότε που καθίσταται κάποιος υπόχρεος

στο πλαίσιο του θεσμικού πλαισίου που διέπει το κάθε έσοδο των δήμων (όπως, άρθρο 2 του ν. 25/1975, 10 του ν. 1080/1980, 24 του ν. 2130/1993, η ημερομηνία παράβασης των διατάξεων του Κ.Ο.Κ.) και όχι από την ημερομηνία υποβολής της προβλεπόμενης δήλωσης ή υποβολής της σχετικής αίτησης χορήγησης βεβαίωσης μη οφειλής Τ.Α.Π.

Σε κάθε περίπτωση, πέραν του κρίσιμου χρόνου γέννησης της κάθε οφειλής (πριν το έτος 2018), ο δήμος πρέπει **να εξετάζει** κατά περίπτωση, εάν δεν έχει παρέλθει ο προβλεπόμενος χρόνος αποσβεστικής προθεσμίας βεβαίωσής τους ή έχουν υποπέσει σε παραγραφή (για την είσπραξη) μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 5027/2023, ήτοι στις 2.3.2023.

Διευκρινίζεται ότι στις οφειλές από «οποιαδήποτε αιτία» του ως άνω άρθρου περιλαμβάνονται και οι οφειλές από εισφορά σε χρήμα. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο εφαρμογής της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 72 για τη βεβαίωση-είσπραξη των συγκεκριμένων οφειλών λαμβάνεται υπόψη η υπ' αριθμ. 170/2020 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (βλπ. Αριθ. Πρωτ. 94670/21.12.2021 έγγραφό μας προς τις Αποκ/νες Διοικήσεις του Κράτους).

Εν κατακλείδι, για τη βεβαίωση και είσπραξη οφειλών που γεννήθηκαν πριν τις 31.12.2018 και για τα επόμενα δύο χρόνια από την ισχύ του νόμου, εξακολουθεί να ισχύει για τη βεβαίωση και είσπραξη το τότε ισχύον κατά περίπτωση νομοθετικό πλαίσιο.

4. Υποχρέωση απαιτούμενης λογοδοσίας - Άρθρο 39 παρ.4

Επιστάται προσοχή **στην παρ. 4 του άρθρου 166Α** όπου ορίζεται ότι για τα οφειλόμενα ποσά που έγιναν με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο γνωστά στον δήμο αλλά δεν βεβαιώθηκαν εντός της προθεσμίας της παρ. 1, καθώς και για τα ανείσπρακτα έσοδα μετά το πέρας της προθεσμίας της παρ. 3, συντάσσεται με ευθύνη του Προϊσταμένου Οικονομικής Υπηρεσίας έκθεση για τους λόγους της μη βεβαίωσης και της μη είσπραξης. Η έκθεση υποβάλλεται, **εντός του πρώτου μήνα κάθε έτους**, στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών και αποστέλλεται στο αρμόδιο κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο ενεργεί σύμφωνα με τον ν. 4820/2021 (Α'130). Με τη διάταξη αυτή, αφενός υλοποιείται η συνταγματική επιταγή (Σ 102 παρ. 5) περί απαιτούμενης διαφάνειας της δημοσιονομικής διαχείρισης των Ο.Τ.Α. και αφετέρου ολόκληρη η οικονομική λειτουργία των δήμων εντάσσεται κατά τρόπο συστηματικό στη γενικότερη λογική της οικονομικής λογοδοσίας, όπως απαιτείται στο άρθρο 98 παρ. 1γ του Συντάγματος.

Σημειώνουμε επίσης, ότι οι διατάξεις του ν. 5027/2023 περί βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων των δήμων, έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 236 και της παρ. 2 του άρθρου 240 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006).

Την παρούσα εγκύκλιο, η οποία έχει καταχωρηθεί στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου μας - www.ypes.gr / *Εγκύκλιοι* - παρακαλούμε **να γνωστοποιήσετε** άμεσα στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού χωρικής

σας αρμοδιότητας και οι ίδιοι όπως τη γνωστοποιήσουν στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που εποπτεύουν, μεριμνώντας παράλληλα για την τήρηση των διαλαμβανομένων σε αυτή.

**Ο Γενικός Γραμματέας
Εσωτερικών & Οργάνωσης**

Μιχάλης Ι. Σταυριανούδακης

Κοινοποίηση:

ΚΕΔΕ

Ακαδημίας 65 & Γεωρ. Γενναδίου 8
10678, Αθήνα

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού
2. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Εσωτ/κών & Οργ/σης
3. Γεν. Διευθυντή Οικ/κών Τοπ. Αυτ/σης & Αναπτ. Πολιτικής
4. Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
(με την παράκληση να αναρτήσει την παρούσα εγκύκλιο
στην ιστοσελίδα του Υπουργείου στη διαδρομή: Εγκύκλιοι
5. Διεύθυνση Οικονομικών Τ.Α.
 - Τμήμα Οικονομικής Δ/σης & Πρ/σμού
 - Τμήμα Παρακολούθησης & Επεξεργασίας Οικ/κών Στοιχείων Τ.Α.
 - Τμήμα Περιουσίας
 - Τμήμα Εσόδων